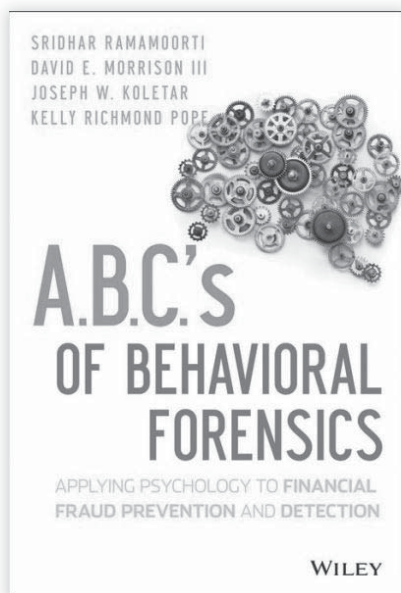

Book Reviews

สมชาย ศุภธาดา*

A.B.C.'s of Behavioral Forensics

by

Shidhar Ramamoorti, David E. Morrison III,
Joseph W. Koletar & Kelly Richmond Pope

John Wiley & Sons, Inc. (2013)

เรื่องความโลภ ความโกรธ ความหลง กิเลสสามกองนี้ พุดคุยกัน ศึกษากันได้โดยไม่มีวัน
จบสิ้น Book review ฉบับนี้ขอแนะนำหนังสือใหม่ที่หยิบยกเอาศาสตร์ด้านจิตวิทยาและการบัญชี
มาผสมผสานกันเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบัญชีนิติวิทยา (Forensic Accounting)
ในมุมมองที่เริ่มความเข้าใจของปัจจัยการกระทำทุจริตฉ้อฉลในองค์กร

ผู้เขียนหนังสือทั้งสี่ท่านเป็น อาจารย์ด้านบัญชี อาจารย์ด้านจิตศาสตร์พฤติกรรมศาสตร์
ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งหนึ่งท่านเป็นผู้สืบสวนและที่ปรึกษาอิสระด้านคดีฉ้อฉลในทางปฏิบัติที่
เคยเป็น Partner ที่ Ernst & Young มาก่อน ทั้งหมดได้พยายามรวบรวมประสบการณ์
ผนวกเข้ากับหลักวิชาการและเรียบเรียงออกมาเป็นหนังสือเล่มนี้

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ทำไมคนที่ดูดี เป็นผู้นำองค์กร ได้รับความไว้วางใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กลับมากระทำการทุจริต ฉ้อโกงเอง บังคับส่วนบุคคลใดหรือที่ส่งผล การทำความเข้าใจว่าอะไรเกิดขึ้นยังไม่เพียงพอ ต้องสืบค้นลงไปถึงว่าทำไมการทุจริตฉ้อฉลถึงเกิดขึ้น หนังสือเล่มนี้เป็นการศึกษาด้านจิตวิทยาของ Fraud โดยตรง เนื้อหาแบ่งออกเป็นสามส่วนรวม 9 บท ส่วนแรกพูดถึงการเกิดขึ้นของการทุจริตฉ้อฉลเป็นการเกริ่นนำ และขยาย Fraud Triangle ไปสู่แนวคิดทฤษฎี A.B.C. ซึ่งเขียนย่อ ๆ แทนด้วยคำว่า Apple Bushel และ Crop ซึ่งอธิบายคล้าย ๆ สุภาษิตไทยที่ว่าปลาเน่าตัวเดียวเหม็นทั้งข้อง แต่ผู้เขียนทั้งสี่อธิบายในอีกมุมหนึ่งลักษณะที่ว่า **คนดีนั้นยากจะยับยั้งได้นานแม้ว่าจะมีคนชั่วคนทุจริตเพียงไม่กี่คน** ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ต้องหาคำอธิบายในเชิงจิตวิทยา

จากนั้นในส่วนที่สองของหนังสือพูดถึงพื้นฐานของ Behavioral Forensics ว่าทำไมคนดีถึงทำสิ่งเลวร้าย ส่วนนี้เป็นการลงลึกในทฤษฎี A.B.C. ตามที่เกริ่นในบทที่สามของส่วนแรก ส่วนนี้มีทั้งหมดสี่บท สำหรับท่านที่มีเวลาไม่มากนักแนะนำให้อ่านส่วนที่สองเท่านั้น ท่านจะได้เข้าใจถึงแก่นสาระที่หนังสือเล่มนี้ต้องการนำเสนอ โดยสรุปผู้เขียนนำเสนอ Reversal Theory ทางจิตวิทยาที่สอดคล้องเพื่อศึกษาดูถึงเหตุผลที่ผู้นำผู้บริหารองค์กรมักเฉยสะเลย กฎกติการะเบียบต่าง ๆ และกระทำการฉ้อฉลทุจริต ซึ่งเป็นส่วนที่อธิบาย Fraud Triangle ในรายละเอียดลึกลงไปได้เป็นอย่างดี

สำหรับส่วนที่สามที่เพียงสองบท เพื่อนำเสนอมาตรการในทางปฏิบัติเพื่อป้องกันต่อไปข้างหน้า หลักใหญ่ใจความให้มุ่งเน้นไปที่วัฒนธรรมองค์กร ให้ผู้บริหารผู้นำตระหนักว่า

ตนเองกำลังถูกจับตาจับจ้องมองอยู่ ซึ่งสามารถช่วยลดแรงจูงใจในการกระทำผิดได้

ว่าไปแล้วคนเรานั้นแหละที่เป็นตัวปัญหา การศึกษาวิทยาศาสตร์ด้านจิตจึงมีความสำคัญ ระบบการควบคุมภายใน การกำกับดูแลกิจการที่ดี การจัดการความเสี่ยง เป็นเพียงส่วนเสริม ตราบใดที่มีคนเข้าไปเกี่ยวข้อง คนยังเป็นปฏิกวน ความโลภโกรธหลงยังมีความอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก คำกล่าวตอนหนึ่งหนังสือที่อ้างถึงนักเขียนนิยายและนักฟิสิกส์ ชื่อ C.P. Snow น่าสนใจมาก C.P. Snow ตั้งข้อสังเกตว่า “Far more, and far more hideous, crimes have been committed in the name of obedience than have ever been committed in the name of rebellion.” แรงจูงใจเป็นเรื่องซับซ้อน ผู้กระทำผิดไม่ใช่ผู้ป่วยทางจิต แต่เราจำเป็นต้องศึกษาถึงแรงจูงใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฉ้อฉลทุกคน รวมทั้งต้องพิจารณาตัวหัวใจสำคัญเป็นพิเศษว่าคิดอะไรอยู่ทำอะไร และมีความเชื่อใจอย่างไรที่กระทำความผิด

ไม่น่าเชื่อว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสมอย่างยิ่งกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน เริ่มแต่ปัญหาการทุจริตจํานำจ้าว การขับไล่รักษาการนายกรัฐมนตรี รวมถึงจากการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจปีต่อปีหน้าที่มีปัญหาและอาจเป็นสาเหตุทำให้การทุจริตฉ้อฉลภาคธุรกิจมีมากขึ้น เราจำเป็นต้องวางมาตรการป้องกันการทุจริตฉ้อฉลคอร์รัปชันในเชิงรุก การปลูกจิตสำนึกนั้นจะอย่างไรทำได้มากน้อยในระดับใด วัฒนธรรมขององค์กร วัฒนธรรมของคนไทยจะสามารถเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เอื้ออำนวยต่อการกำจัดทุจริตได้มากน้อยเพียงไร ทั้งหมดนี้เป็นประเด็นที่ฝากท่านผู้อ่านทุกท่านให้ขบคิดกันครับ

UAP